

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.

Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szög 1 frt 30 kr, a 100-on fölüli minden szó 1 krajczár számítatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr, kétszeri: 6 kr, többszöri: 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Az ipariskola.

Barsvármegye földrajzi s természeti viszonyainál fogva leginkább két kereseti ágra nyújt kedvező tért, u. m. a mezőgazdaság- és a kézműiparra.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, mintha más kereseti ágak is nem volnának haszonnal igénybevehetők; mert hiszen a mezőgazdaságnál a gyári szeszipar jelentékenyen szerepel, ugy, valamint a bányaipar századokon keresztül képezte felső városaink lakóinak főfoglalkozását; azonban az idők változtával, ugy a szesz-, mint a bányaipar csökkent és nem emelkedett, míg ezeknek arányában a mezőgazdaság és a kézműipar szélesebb tért foglalt el; és hogy megyénkben ezen kereseti ágak nyernek ezidőszerént elért eredményeikben legnagyobb kifejezést.

Vajjon a napról-napra előre haladott mezőgazdaságunkkal egyforma arányban s a szükség-lethez mértén halad-e kézmű-, vagy gyáriiparunk: ez — azt hisszük, hogy oly világos kérdés, melyre mindenki tartósan tagadólag válaszolhat; valamint arra is: helyes-e? s nyújt-e jövőnk biztosítására alapot az, hogy mezőgazdaságunk extenzív haladásával, minden földtért igyekszünk elfoglalni a kemény mag produktálására, s nem fordítunk kellő erőt a kézműipar terjesztésére?

Hiszzen felvidéki községeink a hegyek közt, — mezőgazdasági ipar alá vevén minden, csak kissé is kinálkozó földtalajt —, odáig jutottak már, hogy az egykor művelés alá vett földet parlagon hagyják, miután munkájokat épen nem képes kifizetni a belévetett magnak termése. Sőt vannak helyek, melyek a rájuk kivetett adófizetésért sem tudnak vállalkozót kapni.

Ezen s ehhez hasonló jelenségek leginkább tanúsítják azt, hogy mezőgazdaságunk extenzívítása tulment a határon; míg másrésről, hogy a kézműiparunk eddigi produktumai nem képesek saját szükségleteinket fedezni, világosan mutatják azt, hogy ebben haladásunk eléggé ki nem fejlett s ekként a mezőgazdaság és a kézműipar között a helyes arányt nem hoztuk be s nem biztosítottuk a jólétnek, itthon számunkra kinálkozó alapját; s nem vettük figyelembe megyénk földrajzi s természeti viszonyait, melyeknél fogva, míg megyénk alsó részében mindenha virágzó mezőgazdaságra számíthatunk, ha t. i. nem egyedül az extenzívításra, hanem inkább az intenzívításra fektetjük a fősúlyt, ugy megyénk felső részében nem annyira szorosán véve a mezőgazdaságra, — mert hiszen a kert- és erdőművelési kereseti ágak (a hol még ki nem pusztítottak) csak is e részekben üzhetők haszonnal —, mint inkább a kézmű s gyáriiparra támaszkodhatunk, mint oly tényezőkre, melyek a jövőben képesek az ezen részek lakóinak főtartását s fönmaradását biztosítani.

Megyénk, különösen felső része ilyenmü helyzetének tudata felkölté irányadó köreinkben a figyelmet arra, hogy itt nagy szükség van: gondoskodni módokról s eszközökről, hogy ezen vidéknek elpusztulással fenyegetett megélhetését a megsemmisítéstől megóvjuk s a jövőre biztosíthassuk és pedig annál nagyobb erővel és buzgósággal, minél imminensebb a fenyegető veszély.

Hogy pedig ezen veszély mennyire fenyeget, legjobban mutatják a legutolsó népszámlálási adatok.

Ezek szerént felvidékünk több helyeinek

népessége ijesztő mérvben fogy; így egyebek között csak Ujbányát véve szemügyre, ennek népessége 1871-ben 4269, még 1881-ben csak 4190 volt.

Nem csoda tehát, hogy az ily adatok a legmélyebb gondolkodásra méltán nyujtanak kellő anyagot; méltán megkövetelik a legéberebb gondoskodást.

Azon módok és eszközök között, melyek a bajnak eltávolítása s megszüntetésére eredmény-nyel igénybevehetők volnának, a legégetőbbben szükséges az oly keresetágnak megteremtése, melyek a lakosságnak hasznos foglalkozást adjanak silyen: — a vidék természeti helyzetét tekintve — akézmű és gyáriiparnak meghonosítása s virágzó állapotba tétele.

Ennek első tényezője: az ismeretterjesztést eszközölő ipariskola, iparműhely.

Gondolkodás a jövőről.

Az ötvenes évek elején történt, hogy egyik dunántúli ösmerősöm vendégszerető házában véletlenül tanuja voltam két kocsis következő párbáznál.

„Kinél szolgálsz pajtás? — kérdi a házi ur kocsisa, egy alig pár perczel előbb érkezett vendég lovainak abrakolójától.

„Nagyságos S y A urnál.”

„Mióta gondozod-e négy tűzvéru sárkányt?”

„Másfél év óta.”

„Igy hát jó helyed van!”

„Nem panaszkodhatom.”

„És hol lakik uraságod?”

„Azt nem tudom.”

„Nem tudod?”

„Nem! a győri vásáron fogadott föl másfél évvel ezelőt, és azóta folytonosan vendégek vagyunk.”

E párbeszéd pedig nemesak az európaszerető híres magyar vendégszeretőnek bizonyítéka, hanem ezenkívül még annak is, hogy e tejjel-mézzel folyó Kánaánban még nem is oly régen a megélhetés gondolai miatt nem igen kellett megőszülnie senkinek.

„Saját zsirunkba faladunk” — mondták rólunk a külföldön, és mi a helyett, hogy kiértettük és megszíneltük volna azt a kevéssé hízogó ezélezést, mely e nyilatkozatban fekszik, örvendtünk neki, hogy ugy van, sőt egykissé még büszkék is voltunk reá.

Ma, midőn körülöttünk hét mérföldes eszímákban halad a világ, s még meg sem szilárdult a rohamosan haladó idők által teremtett, ránk nézve többnyire új helyzet, — már újakat teremt a világrészünket elragadó átalakulási forrongás; ma már belátjuk, hogy abba a sok zsirba, ha nem is magunk, de tevékenységünknek, ruganyosságunknak, a viszonyokhoz való alkalmazkodási képességünknek jelentékeny része csakugyan belevesztett.

Látjuk, hogy az állam csaknem kétségbeesett erőfeszítésekre van kényszerítve, nehogy a gombamódra termő, ugy nevezett „kérdések” összeaspj-nak fejünk fölött, hogy megfelelhessen a proteusi gyorsasággal és sokféleségben változó viszonyok által irányunkban támasztott igényeknek; szóval látjuk, hogy „nem ugy van már, mint volt régen”, sőt a költészet iránt tul-fogékony véralkatunknál fogva, természetesen a mult előnyére és a jelen hátrányára, hajlandók vagyunk a különbséget még nagyitni is; de az okot, azt rendszeren rossz helyen keressük, kormányban, kiegyezésben, nemzetiségekben, politikai — nem mondom, hogy irigylésre méltó helyzetünkben stb., csak ott nem, a hol annak legnagyobb, vagy legalább legfontosabb része rejlik: — saját magunkban.

A magyarok legigazabb profétája, Széchenyi, már régen kimondotta, hogy állami és egyéni önállóságot és függetlenséget első sorban nem a politikai viszonyok biztosítanak, hanem a vagytonosság, a vagytonosodásnak pedig első és legfontosabb tényezője a tevékenység. Nem azt a tevékenységet értjük, a melyet népünk-től sem tagadhat meg senki, és amely az általa megszokott munkák teljesítése közben kifejtett, majd nem ember fölötti erőfeszítésben nyilatkozik; mert a tul-ságos öröklődésnek természetes következménye a gyors-lankadás, s ennek ismét az a hangulat, mely az emberek működésüknek tulbecsülésére, és a működés gyümölcseinek a szükségesnél fokozottabb élvezetére

annyira hajlandóvá teszi. Magának a tevékenységnek is van egy elengedhetlen feltétele, mely nélkül tartós eredményt fölmutatni képtelen, és e feltétel: a folytonosság.

A tevékenység folytonossága fölöslegessé teszi az erőlködést, és mégis meglepő eredményt képes fölmutatni, mert az emberiség legnagyobb főkéjét, az időt használja segédeszközüli; a tevékenység folytonossága — távol attól, hogy az élvezetes szórakozást lehetetlenné tenné, csak a kellő időre és mértékre szoritja azt, és megment attól, hogy a téltenség folytán hosszúvá vált idő rövidítésére, az ásitózo unalom elűzésére fáradságos munkánk eredményének legnagyobb részét feláldozni kénytelenek legyünk; a tevékenység folytonossága — a nélkül, hogy kényszer eszközöket használna, természetes uton vezet el, a mire oly nagy szükségünk van, a takarékosághoz; a takarékoság pedig, hálából, megtanít arra, hogy a folytonosság a tevékenységben kötelező, s a nyugalom jogosultsága, — bármily jelentékeny legyen is a tevékenység eredménye — mindenkire nézve csak akkor áll be, midőn nem annyira a munkában kifáradva, mint az idő által megviselve, a földat tovább folytatását, erősebb, pibentebb, ruganyosabb és bizalomteljesebb vállakra átrakni — nem csak tanácsos, de szükséges is.

A takarékoság magában foglalja ugyan a jövőről való gondolkodás fogalmát, de valamint a tevékenységnek életfeltétele a folytonosság: a jövő biztosításának is, — ha azt akarjuk, hogy a szó valódi és nemes értelmében történjék, — az az elengedhetlen feltétele, hogy ne csupán saját személyünkre szoritkozzék, hanem kiterjedjen azokra is, akik az általunk megkezdett munkát a jövőben folytatni hivatva, sőt a létért való küzdelem változhatlan törvényeinél fogva, kötelezve is vannak.

Igaz, hogy dacára ama nemzeti jellemvonásunknak, hogy az életnek csak könnyű oldalát szerettük tekinteni, dacára az élvezetek iránt való tagadhatlanul erős hajlamunknak, elég gyakran, nem csupán hangoztatva, de gyakorlatilag alkalmazva is látjuk az „öreg napjainkról való gondolkodás” dieséretes elvét; de a tisztelt olvasó engedelmével, ez csak félmunka, mert a legtöbb esetben csak arra szoritkozik, hogy az örökölt és esetleg szerzett vagyont el ne veszteggessük, de ritkán emelkedik odáig, hogy a jövő nemzedékre való tekintettel, bármelyik módon szerzett vagyonunkat folytonosan szaporítsuk.

Egyszerű szavakkal elmondva pedig, ez annyit jelent, hogy a ki a példaszó szerént „addig nyujtózkozik, a meddig a takarója ér”, ha nem nyujtózkozik is ki egész addig, vagyis vagyonát nem apasztja ugyan, de nem is gyarapítja: az nemesak hogy nem gondoskodik a jövőről, a mely csupán korlátolt mértékben és értelemben az övé már, hanem ellenkezőleg megveti a romlás alapját, vagy legalább jelentékenyen megnehezíti a létért való küzdelmet azok számára, a kiknek jövőjéről gondoskodni természetes kötelezettsége volt. A folytonosság itt is feltétlenül szükséges s ha csak egyetlen szem hiányzik is annak láncolatából, kétségtelen, hogy az, a kinek az ily támadt hézag kitöltése feladatául jutott, csak erős és kimerítő küzdelmek, keserü nélkülözések árán felelhet meg e feladatának.

A magyarádi fürdő jövőjének érdekében.

A kellemetlen időjárás miatt szobánba zarkózza egy pénzdarabot tartok kezemben, melyet egy emberem Magyarádon, szántás közben talált. P. Cornelius Scipio körirattal és Scipio kidomborodott arczképével.

A pénzt kezemben tartva elgondolkozom, hogy ha ily értékü 20,000 db. aranyom volna, e kis fürdőt átalakítani lehetne. Bizony ideje volna már e szép jövőjü helyet korszerűsíteni. Azt hiszem, nem végezek fölösleges munkát, ha a fürdő érdekében, e lapok utján ajánlom figyelembe nézeteimet a restaurálásra vonatkozólag.

Nézetem szerént, legelső teendő volna: egy új fürdőház építése, lehető esin- és kényelemmel, fűtőkészülékkel ellátva, hogy a fürdőből kiszálló közönség kellő légmérséklet alatt tehetné öltözését. A fürdő körüli rész, meghordva 3 öl magasságu földdel, rögtön nevelné a fákat s árnyas helyet adna; az utakat ellátni helyenként virággy-s ülőhelyekkel, — a fürdőhöz közel 3 kis patakot egy mederbe szoritni és egy helyen esonakázó tavat alakítani, ugyanazt hatyukkal ellátni, a ki-

domborodott kövesületeket borostyánnal befuttatni s a tetején valamely nevezetes társadalmi állásu emberünk emlékére ülő helyeket berendezni, a vízpartot kifalazni és hidalni, az emelkedettebb helyeken villákat emelni, a fürdő és savanyúvíz forrás közti téren sétányt rendezni, minden dombot 1/2 mértföldnyire befásítani, (melyre nézve az engedély a zireki apátság által, a jelenlegi bérlő szerződésében is kikötve van): mindezt okvetlenül szükségesnek tartom a fürdőhely érdekében.

A szebb kilátásu helyeken bérházak lennének építendőek. Szerintem kétszázezer forinttal, mely részvények ntján volna eszközölhető, e szerény, de hatásos fürdő át volna adva a magas aristokrácia szenvedő tagjainak is. Mert arra nézve, hogy valamely fürdő ismeretes legyen, nem elegendő, ha annak vize gyógyhatásu, hanem hogy fürdőn kívüli része le ne rontsa azt a javulást, melyet a víz eszközölt; pedig ez ideig Magyaradon csak azt tapasztaljuk, hogy a tükör feletti szellőzés kellemetlen érzést idéz elő s az öltöző és vetkőző kabinek igen gyakran alacsonyabb hőfokot mutatnak, mint a víz; ez pedig igen természetesen akadályozza a javulást.

Pénz, pénz és csak pénz kellene tehát; és lenne Magyarad hatásos és nevezetes fürdő, de a pénzen kívül szükséges a pártfogó is.

Most csak e két szó: pénz és protekció forgatja a világot és a társadalmi életet.

Legyen készen tehát a kényelmes fürdő, parkirozva a vidék, legyenek egészséges lakások, legyen rend és tisztaság, akkor lesz vendég és lesz beteg, ki ha fölgyógyul, még hálából is meglátogatja e fürdőt és pénzének egy részét itt hagyja.

Különb, mióta Br. Nyári Adolf tulajdona e fürdő, már is látogatottabb e hely; ez évben több nevezetes bel- és külföldi vendég megfordult itt. Volt itt két porosz ezredes, 4 sveiczi tanár, itt volt és pártfogó volt Gräff lovassági tábornagy; e kellemes társalgásu jó öreg ur a gyomorbetegeknek az aludtjeget ajánlotta, mint hatásos szert, ő is dicsérőleg nyilatkozott e fürdő hatásáról; itt volt Léva szülötte, a híres bádogos legényből kiemelkedett bécsi érzékörsőgyáros, ki hét nyelvet beszél s a föld kerekén 600 elhelyező raktárral van összekötötve, bécsi tekintélyes polgár, igazán jó hazafi, egész szive hazájiért dobog; őt is, mint Munkácsit, távollattja hazájától tehetsége, melyet — fájdalom — itt értékesitenim tud, ez Beschéner Sándor.

At kell alakítani a fürdőt, elemeztetni a vizet, föl hívni rá az orvosok figyelmét, hirlapok útján leírni a hatást, a vidéket, — rendezni a közlekedést, föl kérni a magasabb állásu társadalmi egyéneket, a látogatásra.

A Kis-Magyaradból ily módon még Kis-Gaschstein lehet. Pólya Lajos.

Különfélék.

Előfizetési föl hívás. Lapunk e jelen számával befejezte 2-ik évfolyamának III-ik évnegyedét; ez alkalomból előfizetést nyitunk a 4-ik (okt. — decz.) évnegyedre.

Tárcza.

A ki petrezse ymet árul.

— Karezolat. —

A bál- és majálistudósító. Ki ne ismerné őt, a ki egyáltalán bálba és majálisra szokott menni? Ő a központja, a legtöbb figyelemre méltított egyéne a világon, valóságos pendent-jé, a lady patronesse-nek. Mindenki kegyét keresi. A tánczosnő, hogy valamikép ki ne feledje a névsorból, a garde des dames, hogy a védenceze toilettejét, ha másképp nem, legalább zárjel közt megemlítsse, s a férfiak, ugyan van-e férfi, kinek egy-egy bálon ne lenne valami rokona, ismerőse vagy imádottja, a kinek érdekében egy jó szót szól a tudósítóhoz? Mert mainap a szépségnek is árfolyama van, s a ki kimarad a jegyzékből, annak ágiója menten alá száll. Így vélekedik legalább a világ.

Az egyptomi hét csapás nagyjában teljes sorozatát mutatja föl annak, ami szerencsétlenség egyáltalában meglátogathatja az emberiséget. Ma azonban csak mosolygunk az ókor hűle képzelőtehetségén. Mi az a hét csapás a mai modern malheur-öklöz képest!

Nos ilyen nagy szerencsétlenségnek tekinti a hódításra vágyó tánczosnő, ha petrezselymet árul és ha kimarad a divat — vagy (a mi ma már mindegy) a politikai lapból. A hét csapás pedig annál súlyosabb, mert egyszerre jelen meg. A tudósító csak azokat említi, a kik tánczolnak, gyakran csak a füzértáncz szépeit veszi figyelembe. Oh, mily kegyetlen az a bál- és majális tudósító; mily könnyelmű és lelkiismeretlen!

De a sok vád nem mind alapos. Szegény ifju, ő inkább sajnálatra méltó. A világon nincs unalmasabb, mint egy jó ebéd után elmondani: mit ettünk, egy hangverseny után számot adni az élvezetről, s egy bál alkalmával azzal beszélni, hogy följegyezze az ember, kik vannak jelen. Más ide oda csapong, mint a lepke, mivel sem törődve s csak arra van gondja, hogy élvezete perczenként változzék. A báltudósítónak egy pillanattig sem szabad elfelednie hivatását s azt, hogy kötelességből van jelen. Asztala: a balkéz tenyere; papírja: a tánczend tisztán maradt lapja; írása: néhány betű és jel, mely gyakran egy nevet, a név birtokosának szépségét és bübáját jelzi, ruhájának minden ékeségét, toilettejének minden titkát óvja a feledékenységtől.

Hátralékos előfizetőinket pedig tisztelettel kérjük hátralékaik beküldésére.

— Ujabb merénylet Triesztben. Még be sem fejeztetett az aug. havi trieszti bombamerénylet tettesinek nyomozása, már is újabb s rémesebb eseményeket jelez onnan a táviró. Az irredentisták — úgy látszik — nem riadnak vissza semmi eszköztől czéljuk kivitelére. F. hó 16-án Ronchi nevű városkában. Trieszt közelében, két tisztességes öltözötű fiatal ember volt beszállva, kik a rendőrség előtt gyanusoknak tüntek föl s elfogatásuk elrendellett, de elfogni csak egyiket sikerült, mert a másik akkor már Triesztbe hajtatott. Az elfogott ifju holmija között két töltetlen dynamit bombát s egy sereg gyutacsot (a bombák pistonjai számára) találtak. A tettes beismerte, hogy a bomba az ő tulajdona s kijelenté, hogy a z o k a l a c s á s z á r t a k a r t a ü d v ö z ö l n i T r i e s z t b e n. A merénylő neve, O b e r d a n k, trieszti születésű. katonaköteles, ki a boszniai hadjáratban ezredétől Olaszországba szökött. Fogságában roppant szemtelenül viseli magát, környezetének több ízben kijelentette: H a e n g e m e l f o g t a t o k i s, v a n m e g m á s, n e m s z á z, d e e z e r, k i u g y g o n d o l k o z i k, m i n t é n. — Ofelsége a király Triesztben létekor f. hó 18-án este a „Bereniczé“ hajón rendezett estélyen, többféle gyanus följelentések miatt és azért nem jelenhetett meg, mert a hajó ismeretlen okból lukat kapott. Ofelsége rosz kedvűen távozott Triesztből s e hó 20-án Gödöllőre érkezett.

— Ar-Maróthon folyó 1882. évi szeptember 20-án a megye terméke a megye alispánja által egybehívott tanácskozmány tartatott, az Ujbánya sz. kir. városában 1878. évben a pozsonyi iparszakoktatási egyesület s a város áldozatkészsége folytán fölállított agyagipar tanműhely előmozdítása ügyében. A tanácskozmány Jagócsi Péterffy József miniszteri biztos és számos érdekeltek részvétel mellett tanúságot tön arról, hogy az iparügyi mezzagalmak megyénkben mindenkor kellő vizshangra találjanak. Hosszabb üdvös eszmecsere után, melyben a miniszteri biztos, Majthényi László, Migazzy Vilmos s többen élénk és tanulságos részt vettek: elhatározatott egy bizottságnak kiküldetésére melynek föladatánl tétetett az érintett tanműhely előhaladása s fölvirágzására szükséges czélszerű javaslatot kidolgozni, s azt a legrövidebb idő alatt egy az alispán által s elnöklte alatt egybehívandó tartandó tanácskozmánynak, majd innen a vármegyének előterjeszteni. A tanácskozmány megtartása után annak tagjai közül többen az Ar-Maróthon virágzó állapotban lévő gróf Migazzy Vilmos tulajdonát képező eszerpkyalha gyárát szemlélték meg s beható vizsgálat alá vették. S itt örömeinket kell kifejeznünk a nemes gróf azon buzgalma fölött, melylyel a hazai iparnak előmozdítását fölkarolta s példát adott arra, miként keljen helyesen eljárni azoknak, kiket a gondviselés azon kedvező helyzetbe tett, hogy kellő eszközökkel birjanak az eddig pangásban lévő hazai iparnak lendületet adni. Az ezen gyárban látottak mindnyájok meglegedését s teljes elismerést vívták ki. Úgyanez nap délelőti órában ezen társaság Roszkosra, Majthényi László bí okára rándult ki, hol hasonnemű gyár áll műkö-

A mit egy ilyen igénytelen kis lapocskára följegyzett: azt másnap egész tisztán, szép betűkkel nyomtatva találja az olvasó. És elolvashatja azokat már csak azért is, mert ezt sokkal kényelmesebben teheti, mint a hogyan a báli tudósító leírta. Egy sarokba vonulva, a zene bódító hangjai mellett, az illat-és ruhahogás varázsa által folyton zavartatva: — oh higyjék el, nehéz sorsa van a bálhősnek, ha egyuttal báli tudósító.

És én mégis teljes világi életemben haragudni fogok, amint eddigelő is haragudtam az imént pártfogás alá vett modern kanibálokra. Igen kanibál, ez a legjobb, legjellemzőbb név, a melylyel illetni lehet az ilyen tudósítót, s a kifejezés tán akkor sem tulságos erős, ha helyben hagyjuk egy vidéki garde-des-dames ama fordítását, ki a kanibált — a tudósítóra értve — báli kutyának fordította. Hiszen a kis hugát, kire anynyit költöttek s kit otthon Szent-Ivány-Harasztonon kézzel-kézre adnak a tánczosok: meg sem említette a diszes hölgykoszoruban!

Most részrehajló minden báltudósító, ami pedig a humanitást illeti: abból egy csepp sem jutott a szívébe. És legyenek ők bármennyien a fáradhatlan referensek, abban az egyben egyetértének, hogy aziránt a legigazságtalanabbak, aki iránt a legtöbb elismeréssel tartoznának. Ime, ők nem is tudják, hogy a petrezselymet áruló idős kisasszony, valóságos tisztelőjük, akik egyéb dolgaikat is elolvassák, nemesak a báli tudósítást. Igen, ők nem is tudják, hogy azok a czifra és boldog hölgyek számára, kiket most kitüntetnek, a hamvazó szerda beálltával — vége az olvasási sasionnak, mert sokan közülök csak akkor vesznek kezükbe hirlapot, amikor gondolják, hogy a nevüket találják benne. Valaki ebből azt következteté, hogy ezek az irodalom pártoló hölgyek azért nem is olvassák a klasszikusokat. . . .

A szegény, petrezselymet áruló vén szüzek, ők egész éven át olvasnak és nem keresik a nevüket. Rájuk nézve akár el is maradhat a karnevál és a hymen rovata, mely sok hirlapnál a legfontosabb. Hamvazószerdáig sok ifju lány vágyai teljesedtek, ők azonban csöndes tudomásul veszik, hogy ez a farsang is csak másoknak h zott virágot. Pedig soknak ez utolsó kísérlete, sokan azt hiszik azalatt a néhány hét alatt, a mikor minden sziv egy látszik önfelédtebben dobog, a mikor a zene bódító hangjainál, a csillárok vakító fényénél s az illat mámorító hatása alatt az élet mégis

désben s virágzó állapotban, de amely még srélesebb bázisra lévén fektelve, kitűnő s többnemű e erépgyártmányai által a szemléloket s vizsgálokat valósággaal meglepte s bámu'atba ejtette; az kár, hogy rövid volt azon idő, mely ennek a megtekintésre volt szánya; mert hogy mindezekről a dolog érdeméhez méltán lehessen szólani, hosszabb időre van szükség. Így azonban mindnyájan csak elismerősöket fejezheték ki az észlelt működések fölött, mert valóban maradandó kedves benyomást, emléket vittek magukkal, s csak ajánlhatjuk mindenkinek, kinek alkalma nyílik e vidéken járni, hogy ezen iparműhelyeket megtekinteni el ne mulassza, mert fáradsága meg lesz jutalmazva.

— A nyitrai hadgyakorlatok 8-án tartattak meg. Ofensége J ó z s e f főherczeg, fényes kíséretével a szakadó zápor daczára megjelent a gyakorló téren s az összpontosított 59., 60., 61., 62. és 64-ik zászlóalj fölött szemlélet tartott. Ofensége, a honvéd-főparancsnok kiváló figyelemre méltatta nemesak a zászlóalj összesgyakorlatait, de az egyes századok csapatműveleteit is éber figyelemmel kísérte. A szemle után határozottan kijelenté a királyi főherczeg, a legelső honvéd: miszerént a hadi mozgalmak praecisus körösztül vitelében s egyes századok szabatos kiképzésében a siker koronája a 61. és 62-ik zászlóaljakat illeti. — Mídon e magas elismerést Bars- és Hontvármegye közönségének tudomására hozzuk: nem mulaszthatjuk el egyszerűs mind kedves fiainkat, véreinket, a kitüntetett derék katonákat szívünk egész melegével üdvözölni. Méltók e „fiuk“ a „barsi zászlóalj“ fényes nevének öröklésére! és meg vagyunk győződve, hogy édes hazánk s szeretett királyunk jogainak védelmében mindenkor újabb babérral gazdagítandják az ősi dicsőséget! — Kétségtelen azonban, hogy a legénység kiképzésének forrása a két zászlóalj szakképzett tisztikarának buzgalmából ered. Szives elismeréssel adóznunk tehát a derék tisztikarnak s óhajtuk: hogy a haza jóléte s a fiainak egyetértéséből fakadó szeretet bőven jutalmazza fáradságukat.

— Kossuth Lajos születésének 80-ik évfordulóját, szeptemberhő 20-át számos helyen és illő kegyelettel ünnepték meg az országban. Legérdekesebb volt a Kossuth-album bizottsága által rend zett népaloma a budapesti városligetben. E lakomán K ó s s u t h Lajos nevében H e l f y Ignác képviselő fogadta a nagy hazánkiát illető meleg üdvözlöket s egyuttal a diszalbum átvételére nézve október 22-ik napját tűzte ki; az album Kossuth Lajos kívánatára Budapesten fog megtörténni, s az átvételt, személyes megbízásból szintén H e l f y képviselő fogja teljesíteni. A lakoma hazafias fölköszöntések és vidám zene mellett, a legjobb hangulatban a késő éjféli órákig tartott. Mi is őszinte és hazafias lélekkel csatlakozunk történelmünk e kimagasló nagyságának üdvözloéhez s lehető legjobb kívánataink között azt is hön óhajtuk, hogy a magyar hazafiaság mintaképét, az elvhűség törhetlen bajnokait, dicső szabadság harcunk legnagyobb élő emlékt: Kossuth Lajost — az idegen föld helyett az édes magyar hazában, s az elvonultság helyett állami ténykedésben üdvösen működő: minélelőbb s minéltovább üdvözölhessük. — Egyuttal megjegyezzük itt, hogy a

vonzóbb, semhogy gondokat ne lehetne elvállalni, talán mégis csak akad, a ki nem osztja ama kétségbeejtő világlázatot, hogy: „ha életünk küzdés a létért, s e küzdés legközelebbi társunk rovására is történik: úgy ne lépünk frigyre senkivel“

De mintha már el se mult volna a bőjt, majdnem morális beszédbbe kezdtem. Pedig mai napság a bőjt is csak oly derült, mint a farsang. Idő folytán új példa beszédek keletkeznek a régiök foszlányaival: Le carneval-est mort, vive le carneval! Mikor az utolsó farsangi éjt is átvirrasztottuk: ismét tovább foly a vigalom, más cím alatt és még sokkal vidámabban. Mert a farsangi nagy bálók csak azért nem sikerülnek jól, hogy annál jobban sikerüljenek a bőjti apró házi mulatságok, azok a fölséges kis batyubálók, aztán a szerény majálisok és estélyecskék, melyeken hosszú ruha, rövid ruha egyaránt szerepel, a kis apró-cseprő lánygyermek csak annyit tánczol, mint az idős szűz, a ki ezuttal nem árul petrezselymet s a hol a házigazda s a háziasszony is fordul egyet-kettőt általános taps mellett.

És az ilyen mulatságon teljes jókedve lehet egy a papának, a kinek az erszénye nem sir a drága ruha miatt, valamint a mamának is, ki szivesebben adja a háziasszonyt, mint a garde-des-dameset. Itt valóban nem ismerik a petrezselyemárlást. Oh, szépek és emlékeztetsek azok a házi bálók! A kegyelet nélküli báli tudósító is oda megy vezekelni, és ott bánja meg bűneit. Leveti a Don Juan-i frakkot, a kalandok e néma tanuját s a szolidabb szalon kabátot ölti föl. . .

A szalon kabát — mennyire komolyabb jellegű kölesönöz a báltudósítónak is. A hosszú tekintélyes kabátban neve szinte megrövidül és tudósnak nézik. S most higgadtabb is. Ha alig egy-két nap előtt hivatása teljesítése közben is virágtól-virághoz csapongott volna, s közbe-közbe a blazirtság csatlakozott hozzá társul, most órahosszáig udvarolgat egy a paulag szögletébe mélyedt, pártában maradt hölgynek, s eszébe se jut érdekesnek tartani azt, mily sajátos komikum van abban, ha folytonos kérelmére a nő szabadkozóan válaszol s szinte vértanu elszántsággal megmarad elhatározása mellett, hogy azért is petrezselymet áruljon ott, ahol még az öregek is megpróbálják, megye még valahogyan az a régi csárdás, vagy polka, melyet ezek az ujdonsült muzsikások olyan taktus nélkül és olyan nyakrafőre buznak.

terős nagy hazafi a napokban egy igen figyelemre méltó levelet intézett a Petőfi-társasághoz, intvén s buzdítván azt arra, hogy a magyar irodalmat miként kell jönni fölszámolni a magyarság erkölcesinek, szépirodájának s társadalmi nemesítésének czéljaira.

Lapunk múlt 33. számában a „vasuti diskussiók” czím alatt K. J. aláírással ellátott közleményre vonatkozólag illetékes helyről a következőkről értesülünk: „Hogy a Léván megalakult Esztergom-nána-lévai vasutvonal létesítésének előmozdítására alakult bizottság az elnökségre Bars megye főispánját felkérte s az ezt el nem fogadta: az igaz, áll; de nem azon indokoknál fogva, melyek a közleményben felhozvák, hogy t. i. ezt el nem fogadta, még — talán részrehajlólag — a másik részről történt felhívást elfogadandónak találta; hanem azért, mert nem parciális s csak egyes vidékre terjedő, hanem az egész megyét átkaroló bizottságot kívánt létesíteni; s erre senki által sem szólított, vagy hivatott fel; hanem saját inicitatívájából igyekezett egy, az egész megye vasuti közlekedési igényeit, érdekeit felkaroló bizottságot létrehozni; s ez, miként a legutóbbi megyei közgyűlés határozatai tanúsítják: sikerült is; mert a megye részéről egy ily vasuti bizottság küldetvén ki, annak feladatait tétetett, ugy a garamvölgyi, mint a Zsitva-menti vasuti érdekek érvényesítésére közreműködni s az osztr. államvaspályatársulattal egyezkedésre lépni.”

Fogorvos. Filkorn Alajos, selmeczi fogorvos a mai napon városunkba érkezik s mint bennünket értesít, a nagy vendéglőben fog néhány napig tartózkodni. — Ajánljuk őt az érdekelt közönség figyelmébe

Elkobzott pánszláv kalendárium. Szakolezán az Obzor szerkesztője egy „Slovenky Kalendár” czímű pánszláv naptárt adott ki. A városi tanács azonban még idejekorán értesült erről s Maceó Béla főjegyző indítványára az összes készletet (5300 darab) elkobozták.

Hazafias gépészlakatos. Pozsonyvárosa, — mint ezt a Pesti Hírlap írja — a Kraxelhuberek fészke ritka látvány volt tanja. Feitzelmayer Károly gépészlakatos Kossuth Lajos 80-ik születésnapján két óriási nemzeti zászlót tűzött ki házára a következő felirattal: „Eljen Kossuth Lajos!” A pozsonyi Grenzboten szerint ez az első eset, hogy odaváló polgár a nagy hazafiról ily tüntetőleg megemlékezett.

Bars megye törvényhatósága területén alakult új bányai szijgyártó szövetséges ipartársulat alapszabályai a földművelési, ipar-és kereskedelemügyi min. minisztérium által jóváhagyttak.

A vidéki hírlapok és az olvasó közönség közötti viszonyt a következő érdekességgel illusztrálja egy vidéki német lap: „Egy vidéki lap kiadása valóban kedves dolog. Ha a lap a politikával sokat foglalkozik, elégedetlen a közönség; ha keveset, akkor látni se akarja. Ha a szöveg nagy betűkkel nyomatik, akkor panaszkodnak, hogy a befizetett pénzért kevés a tartalom; ha kis betűk fordulnak elő, akkor nem lehet olvasni, mert a szem romlik tőle. Ha tréfálunk, akkor „unalmas laposfejúk” vagyunk; s ha komolyan írunk: „elesontosodott vastagnyakuaknak” neveznek. Hozunk

Mert van idős kisasszony, a ki erőnek-erejével petrezselymet árul, és élvezetet talál abban, ha gyötörteti magát; mintha egykori büszkeségét, ridegségét akarná büntetni, mely miatt most magára maradt.

De amikor hazaszéled a vendégség, az erőlelkű és szilárd akaratú vén leány szive mintha összeomlana, s mintha a csipős, éles éjjeli levegő egy könnyet csikarna ki szemeiből.

Az ex-báltudósító tapasztalt és átható tekintete, ezt észreveszi. Prém József

A legismertebb kulturnövény.

Írta: Hanusz István, főreálisk. tanár.

(Folytatása és vége)

Mind a kétféle tök melegebb vidékeken kiválóan nagy kabakokat érlel, melyek alsó fele kivájjva — Szene-gambiában kosarak, palackok helyét pótolja, a kisebbek pedig szedő és evőkanalak gyanánt használtatva egészítik ki a négernek háztartási felszerelését, sőt dob gyanánt is szolgál nekik, midőn énekszó mellett a tamtam-táncot járják; de hogy a fokföldieknek kedvelt pampum eledele, mely szinte nem egyéb, mint tök, melyik fajból készül, bajos eldönteni.

A tejon-indiánok fölélmű ezikké vá a tengeri teszi, de azt éretlen korában tökmaggal keverik és tökhéjba téve sütik meg hamuba takartan. Uj-Seelandban a maszik, mivel a cserépedény készítéséhez nem értettek, az európaiak első odaérkezése idejében tök-kabakot használtak még főzőedény gyanánt is, melyeket, hogy tűzállók legyenek, agyaggal tapasztottak körül.

Az amerikai indiánoknak hasonlóképp tartós tölcseréket és kalapokat szolgáltat a növény kabakja, mely rendeltetésének megfelelő alakot azáltal nyer, hogy fejlődése közben tervszerűleg kötök el úgy, aminek idomítani akarják.

A witchita-indiánoknál pedig zeneszerszám a tök-kabak, zsinórra akasztva ugyanis száraz, kivájt tököt tartanak ünnepélyek alkalmával kezökben, megtöltik száraz kukoriceza szemekkel és kavicsal és ez eszközzel iszonyu fülsértő zenét okoznak; de nemcsak mint esőgőgőt, hanem mint rezgő alzatot is használják vonó eszközhez, — íres oldalával t. i. nagy száraz tököt tesznek a földre, balkezüvel sima pácát szorítanak rá, jobb kezükkel pedig rovátkolt botot vezetnek rajta végig, miközben olyanforma hang kuzogtatnak, mely a száraz kőszőrűkő nyekegéséhez hasonlít.

eredeti ezikkeket: elítélnék minket, mert nem „gyűjtünk” elég szorgalmasan; ha pedig „gyűjtünk szorgalmasan”: akkor azért van panasz, hogy „ezt már régen olvastuk.” Diesérünk valakit: „részrehajló” vagyunk; ha nem diesérünk senkit, akkor is részrehajlóval vádolnak. Adunk oly ezikket, mely az asszonyoknak tetszik: azt mondják rá a férfiak, hogy ez csak „fecségés”; ha pedig az asszonyokat nem elégitjük ki: azt mondják, hogy nem alkalmas olvasmány a család részére. Vannak olvasók, kik azt hiszik, hogy az újság csak ugy önmagától csinálódik, s kiállítása se fáradságba, se költségbe nem kerül.

Rövid hírek. Hugó Viktor a Petőfi-társaság tiszteleti tagjává választván, ennek januári ülésén egy székkfogaló költeményét fogja fölolvastatni, mely Petőfi Sándor dicsőítéséről szól; a költemény magyar fordításban fog fölolvastatni. — Nagy felhőszakadás volt az Alpok között, mely 3 napig tartott s milliókra menő károkat okozott; Trient gészen víz alatt áll. Az Etsch folyó megáradása folytán Verona, Padua és Vicenza is részben vízzel vannak elborítva. Király Öfelsége a tiroli károsultak segélyezésére azonnal 10,000 frtot adományozott. — A pálinkaivás megállítására végett Dán ország fővárosban 1350 pálinkamérés közül 1000-et bezárattatott a városi hatóság s az illetőknek egyenként 300 koronatalálérnyi kártérítést fizetett. A megmaradt pálinkamérések adóját pedig 60 koronáról 200-ra emelte föl. (Nálunk is ezélszerű volna a józan példát követni.) — A gyulafehérvári új püspök, Lőnhart Ferencz ünnepélyesen e hó 18-án igttattott be püspöki székébe. — A budapesti orsz. kiállítás ügyében a földm. ipar-és keresk. miniszter által egybehívott értekezlet abban állapodott meg, hogy a kiállítás 1884-ik év helyett 1885-ben tartassék meg; s elhatározottat, hogy a kiállítás nemcsak ipar, hanem gazdasági és művészeti kiállítás legyen; a kiállítás ügyét a kormány kezeibe kívánja tenni az értekezlet. — Nyitra megye főispánjává, hírszerént — Berchtold László gróf fog kinevezettni. — Az elszakadt bankjegyek megragasztására — egy miniszteri rendelet szerént — érvényesen csak átlátszó papir használható melyen át a bankjegy leragasztott részének rajzalkajai láthatók legyenek. — A delegációk október 20-ikára fognak Budapestre összehívtni. — Ifj. Ráday Gedeon grófnak honv. miniszterré kinevezetését képviselői körökben már bevezett ténynek tekintik. — A legnagyobb fizetést Mazzini operatőrekes huzza, ki a madridi színházhoz négy évre egy millió frankért szerződött; évenként csak 6 hónapi szereplésre van kötelezve, a másik félét bárhol töltheti. — A külföldi gyufagyártmányok importálása ellenében hazai gyufagyáraink kongresszust tartottak a lefolyt héten s abban állapodtak meg, hogy egyforma minőségű árukat fognak készíteni s ezeket egy központi társulat által fogják elárasztatni. — Több millió lírát örökölt a pápa egy Lugli Fagarrázó nevű gazdag agglégénytól. — A Petőfi-szobor f. hó 22-én a bécsi bronzöntődéből Budapestre érkezett hol azt a Petőfi-térnen fölláttatták; de a leleplezési ünnepig (okt. 15.) elzárva fogják tartani. — Az orosz czár koronázása valószínűleg meg fog történni; a czár, neje és családja jelenleg Moszkvában vannak, honnan csak a koronázás után térnek

4. A viasztök (C. cerifera), melyet C. Savi, egy olasz növénytudósnak nevével Benincasa cerifera névvel ruházott föl. E ketendiai növény átmeneti alakot képez a tök és uborka közt és nagy, molyhos kabakot terem. Dudvájának csak oly bódító szaga van, mint az ugyanonét származott, de nálunk már régen meghonosult maszlagos redőziromnak (Datura), magvai pedig fehér színű, kemény és nehezen olvadó viaszhártával vannak bevonva. Hazájában orvosi (officinalis) növényül termesztik.

5. Megemlíthető végül még azon tök, melyet Bock Jeromos (írói neve középkori divat szerént görögös Tragus, élt 1498–1554) németországi colocynthis név alatt írt le, mely azonban J. H. Dierbach szerént nem egyéb, mint egy fajta a szabadban is természetesen Cucurbita sylvestris nevű töknek, melynek anyanövénye Astrachan tartományban, a Kaspió vidékén vadon nő. És Tragusnak e tévedése annál is föltűnőbb, mivel e jó orvos és türelmes észlelő a maga növénytani munkájában (Neu-Kreutrbuch von Unterscheidt, Wirkung und Namen der Kreuter, so in deutschen Landen wachsen. Strassburg 1551.) mindig a fajoknak ismertető jegyeire támaszkodott; de mint J. Leonis fölöle megjegyzi, sok tévedésbe sodorta őt azon előítélet, hogy a régiebb növénytani munkákban csak a Németföld sajátos növényeit fogja föltalálni. Amit azonban a magkereskedők minden év elején megjelenő reklam-árjegyzékeikben a hangzatos Koloquinte név alatt hirdetnek és a jó hiszemű közönség ennek következtében mint keleti disznóvénnyt egész meglepéssel természet, alig egyéb, mint a csikós, vagy sáritöknek egy-egy újabb fölmerült változata.

A Cucurbita macropusról, melyet különösen hosszú kaesai jellemeznek, honnét a hosszulábú nevet is kapta, keveset mondhatunk; de ha netalán mindaz, mi itt általában a tökről elmondott, bővebb méltatásnak tűnnék föl, mint a mennyit a tárgyalt növénynek igénytelensége megérdemelné: szolgáljon mentségül Plinius, ki természetrajzi munkájában (Historiae naturalis libri XXXVII.) nem sajnált e növénynek egy terjedelmes fejezetet (Lib. XIX. Cap. 24.) szánni, valamint arrasi Clusius (Ch. de l'Ecluse, élt 1526–1609), kinek nyilatkozata szerint: „mindent elmondhat a természetrajz, a nélkül, hogy sokat mondana.”

viassa, a koronázás okt. 10-én lesz hírszerént. — Differitisz dühöng és szedi áldozatait Brezován Nyitra megyében. — A kolera már Odeszában s több oroszországi városban kiütött s veszélyes mérvben terjed. — Rezső trónörökös, a trieszti kiállításról, nejevel együtt Erdélybe a görögnyeli vadászatokra utazott. — Dr. Bliss amerikai orvos, ki Garfield elnököt gyógyította, 100,000 márka díjat számított föl orvosi díjúl. — Pálmay Ilka elsőrangú énekes színművész okt. 15-én megvált a népszínházról. — A kivándorlás a fölvidékről, a jelenlegi kedvező év dacára, nagy mérvet ölt, annyira, hogy a nagy munkaidőben is csak kevés fölvidéki munkás ment le aratni a magyar alföldre. — A szűz dohány titkon való élvezetének megállítására felül egy miniszteri inquette bizottság tanakodott a múlt hét elején, de megállapodásra e kérdésben még nem jutott.

Apróság. Hogy halnak meg az emberek? A lakatos: b zárja szemét, az órásnak: utolsó órája út, a bakter: elalszik, a lelkész: kálheli lelkét, a pék: nem eszik több kálit, a levélhordó: b végzi pályafutását, a botanikus: a fűbe harap, a takács: vágást rug, a katoná: berukkol a másvilágra, a kovács: elpatkol.

Közgazdaság.

A magyar ipar a trieszti kiállításon.

Lapunk olvasóközönségével jónak láttuk a trieszti kiállítást, habár csak átalánosságban is, megismertetni. E végből Gelléri Mór szakavatott tollából közöljük a következőket, a Fiume czímű lap után.

Az augusztus hó elsején Triesztben megnyílt osztrák-magyar iparkiallítás ma már teljesen rendezve van s áttekinthető képét nyújtja Ausztria-Magyarország főbb termelési ágainak. A magyar osztály összeállításához tudvalevőleg az utolsó hónapokban fogtak s nagyon rövid idő alatt volt együtt az a 350 kiállító, ki ma Triesztben a magyar ipart képviseli. E körülmény ez osztály bírálatánál mindenestre tekintetbe veendő. És ha ítéletünket e szerént mérlegeljük, a magyar osztályllyal nincs okunk túlságosan elégedetlenkedni. Igaz, hogy itt is, mint az egész kiállításban inkább egyes jeles kiállítókkal találkozunk, mint egy kerekded, egész magyar osztályllyal. De az ország ipari életének és egyes iparágai lendületének közelmúltját tekintve, mégis bizonyos élvezettel láthatjuk, hogy ma már nem szegedi szappan, miskolci dohányzacskó, debreczeni szűr, alföldi szalonna, paprika és kanász-ostor képezik nemzeti iparunk legspeciálisabb képviselőit. Ezek a speciálisok a magyar osztály keretéből kikoptak s nem ezekre kell immár nemzeti iparunk büszkeségét fektetni.

Jóvaló iparosaink törekvése, szorgalma, kitaratása egyes iparágainkat a fejlődés oly fokára emelte, hogy Triesztben, az osztrák ipar mellett is bátran hivathozhatunk ezekre. Ha oly kiváló telepeket, minő a Ganz-gyár, a Duna gőzhajózási-társulat, liszt-és szesziparosaink kiválóbbjait, mint iparunk kimagasló képviselőit nem is említjük, a kézmű- és műipar képviselőinek sorában is találunk szomszédaink oly versenyképes és művészi tökélyvel készített iparcikkeket, melyek ipari fejlődésünket és életképességünket kétségtelenül bizonyítják.

A Jungfer-féle műlakatos áruk, az aranyművesek csoportja, a Fischer és Zsolnay-féle majolikák, a porcellánipar és festészet, a művészi tökélyen álló fényképeszet (Koller, Kozmata, Zamboni és mások által képviselve), Posner könyvkötészete, a pesti könyvnyomda részvény-társulat remek nyomtatványai, Testory és Kutassy lámpái, Schunda hangszerei, a hajlított fabutorok, a művirágok, Knopp és Steiner czim-és ezimer-gyártmányai, Kölber kocsjai, s a likörgyárosok készítményei stb. mind abszolút becsű iparcsoporttal, illetőleg kiállítványokkal jelentek meg, melyek a nemzetközi ipar versenyében is számot tehetnek, gépgyártásunk állapotát a kisebb számban megjelent kiállítók nem egészen mutatták be, ellenben faiparunk roppant terjedelméről és kellő fejlettségéről az erdészeti egyesület csoportja élénk képet nyújt. Hasonlóképpen számottevő csoportban látjuk ásványvizeteket, vegyszeti iparunkat, kendertermelésünk okszerű készletét, kötélgyártásunkat képviselve. A honvédfelszerelési és egyenruházati csoportban három nagy hazai gyár (Regenhardt pozsonyi, losonci és késmárki nagy gyárjai) és több kisebb iparos készítményei izléssel vannak csoportosítva, látszik továbbá a késmárki vászonfehérítő részvény-társulat kiállításából, hogy a vászonipar fejlesztésére is gondot kezdtünk fordítani s a kir. vasmű-igazgatóság a kisebb vasipari készítmények jól rendezett csoport értékét, a papír-ipar, a kötő-és szövő-ipar, a ruházati és élelmezési ipar-csoportok is több kiállító által vannak képviselve és ez iparágakban nyilvánuló törekvésünket, haladási vágyunkat dokumentálják.

Szóval némely iparág abszolút becsű kiállítványai mellett a termelés több ágában az életrevalóság, az egészséges mozgás, a helyes irány felé törekvés látszik, ami azonban még nem jelenti azt, hogy ezekkel is brillírozhatunk, hogy mindenünk, ami Triesztben van, a tökély fokán áll s hogy mindent dédelgetnünk kell. Nem. Sok irányban magunknak kell a kezdetlegességet konstatálni, több felé figyelmeztetnünk kell a hézagokra, a még hátralevő munkára, melylyel egyes iparágakat tökéletesítenünk köteleesség. És azt sem követelhetjük, hogy a trieszti magyar osztály szerént bíráljuk meg hazánk ipari képességét, mert oly kiváló iparcsoportok, minő csoportok a butorgyártás, tüvegipar, mezőgazdasági gépek, ércmű-ipar stb. vagy sehogy, vagy nagyon gyéren vannak képviselve s az az egy-két kiállító, ki e csoportokban ott megjelent, korántsem

nyújthat az idegennek kellő fogalmat az iparágak állásáról. Ha pedig nevezetes hazai ipartelepeinket keresnők e kiállításon, meg kell vallanunk, hogy alig egy kis részét találjuk ezek közül Triesztben, a tengerparti kiállítási csarnokokban, mert úgy a főváros, mint a vidék kimagasló ipartelepeinek képviselői csak csekélyebb részben jelentek meg ott. Hiszen nem mindenkinek van Triesztben — üzleti szempontból — keresni valója és nem mindenki találta alkalmasnak az időt és helyet a kiállításban való költséges részvételre.

Ha pedig a trieszti kiállítás magyar osztályát röviden jellemezni akarjuk, azt mondhatjuk, hogy magyar iparosaink Triesztben a magyar ipar életrevalóságáról és haladási törekvéséről tesznek tanúságot, de ha a magyar ipar termelő- és versenyképességét egy áttekintő teljes képen akarják egyútté látni, például egy országos kiállításon, akkor a trieszti magyar osztály e nagy vállalatnak csak árnyéka lehet. De hiszen a mi főfeladatunk ez alkalommal csak az volt, hogy egy közös kiállításon megjelentünk. E főfeladatunkat kellő udvariassággal megfeleltünk, és a magyar osztályt a trieszti kiállítás általános sikerében nem ejtettünk esorbát, sőt egyes iparágainkat kedvező színben mutattuk be és a külföldiek ítéletét ezek felől kedvezőbbé alakítottuk.

De ennél se többet, se kevesebbet e kiállítás által el nem értünk.

Irodalom és művészet.

A Regényvilág című kiváló szépirodalmi folyóiratból újabban a 23—25-ik füzet jelent meg, az e vállalatnál megszokott jeles tartalommal. Jókai Mór, ki állandóan dolgozik a Regényvilág részére, befejezéshez közel viszi „Egy játékos, a ki nyer” ez. regényét. E munka egyike Jókai legjelesebb újabb műveinek, melynek német és francia nyelvre való áttétele már is folyamatban van. F. né G. y u j t ó Izabella, az ismert és kedvelt írónő „A multak árnyai” ez. regénye befejezését is vesszük e füzetben. P i e r a n t o n i - M a n c i n i Grazia, hírneves olasz írónő „Lidia” ez. szép lélektani regénye befejeztével Marlitt E. a hazánkban is közkedveltségnek örvendő német regényíró legújabb műve: „Az ispán eselődje” ez. regényt közli a Regényvilág gyors egymásutánban nagy folytatásokban. Rosegger egy sikerült írása: (Mikor Jancsi a Maresának irt) és „A páholy” ez. francia humoros-k még változatosabb teszik e füzetek tartalmát.

Most, midőn a közönség az őszi időt beálltával olvasmány után néz, melylyel téli estét megrövidítse, — alig ajánlhatunk jobbat, méltóbbat és szebbet, mint a Regényvilágot, mely valóban megérdemli, hogy minden magyar család olvasó asztalát díszítse. Szemben avval a szelthamos ajánlással, melylyel házalók és hirdetések a közönségre néha a legsejtesebb tartalmu lapokat ráerőszakolják — valóban jó szolgálatot véltünk a honi szépirodalom érdekében teljesíteni, midőn közönségünk figyelmét ismételve e derék folyóiratra irányozzuk, mely a legkiválóbb hazai írók műveit közli. Legközelebb indul meg e lap III-ik évfolyama, melynek részletesebb előrajzát legközelebb fogadják a kiadók közrebocsátani. Egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy Jókai Mór most

írja „A poklok keresztül” ez. nagyobb regényét e lap részére. Mutatványszámot és részletes előrajzot kívánatra bárkinek küld a kiadóhivatal: R e v a i Testvérek könyvkereskedése Budapesten IV. Váci utca 2-ik szám.

„A magyar-tót testvériség” című egyesület.

Ismereti: Thuránszky Nándor.

(Folytatása és vége.)

VIII. A társulat fegyelve.

Társulatunk az itteni tótajku népnek magyar szellemű érzelmeiben állhatatos fentartását tűzvén ki főfeladatul, annak minden egyes tagja honpolgári becsületének tartandja a társulat elveit nemcsak saját körünkben a nép szívébe, lehető legmélyebben bevésni, hanem azokat az erre utazó, más vidéki polgártársaink közt is minden, tőle kitelhető erejéből is terjeszteni és megkedveltetni. Ebből következőleg e társulat minden egyes tagjának az állam- és nemzetellenes agitációknak akár szellemi, akár anyagi, akár közvetlen, akár közvetett támogatása határozottan tiltatik. Ünnepelesen kijelentvén, hogy azon esetre, ha a társulat valamely tagjára ilyen kárhözvontas üzelmek elkövetése bizonyodnék, az igazgatótanács ülésében hozandó határozattal a társulattól kikebelezettni, és ezen határozat a haza minden közlönyében nyilvánosságra juttatni fogna.

Épen azért a társulatunkba belépni szándékozó polgártársunk, vagy társnőnk hazafias bizalommal eleve figyelmeztetik, hogy a belépés előtt magával előbb számot vetve, a társulat eszméinek saját meggyőződéséből és határozott szándékkal önként meghódolni sziveskedjék, nehogy azután a netaláni esábitó kísérleteknek engedve, a társulat hazafias ösvényéről letántorodjék és a társulat kebeléből kudarezzal kitakarodni kénytelen nittessék.

Minthogy pedig a testvériség eszméje a két nemzetiségű nép iránti szívéllyességét eléggé érthetően kifejezi, épen ez okból akár a magyar, akár a tót nemzetiségű polgártársainknak, vagy magának a nemzetiségnek bármily körülmények közötti sértegetése: a társulat minden egyes tagjának határozottan tiltatik.

IX. Vallás és politika.

Tekintetbe véve azt, hogy a társulat egyedül a testvériség eszméjének meghonosítását és terjesztését tűzte ki főfeladatul, ebből következőleg sem vallási, sem politikai vitatkozásokba nem bocsátkozik, mert a társulat minden egyes tagjának vallását és politikai irányát, ha az államra nézve nem veszélyes jellegű, tiszteletben tartandja.

Az ezen elv ellen vétő tag a társulattól szintén határozottan kikebelezettnék.

X. A társulat alapszabályai.

Ezek az elvek képezik általánosságban a társulat

megalakulásának alapját; de úgy az igazgatótanács tisztjeinek hatáskörét, valamint az egyes tagok jogainak és kötelezettségeinek részletes jellegű irányt megállapító alapszabályaink azon okból nem voltak megalkészíthetők, mert egyrészt az azok létrehozásával megbízott egyleti jegyző, hivatalos teendőinek halmozott volta miatt erre megkívántató időt nem szentelhetett, de másrészt majd a társulat anyagi és szellemi erejének kifejlődésétől függ, hogy a cselekvés irányát részletező alapszabályok miként lesznek megalkozhatók.

De az már magától is értődik, hogy a részletes alapszabályok az itt már általánosságban esetelt iránytól el nem térhetnek.

Nyílttér.

I

Egy csinos, butorzott szoba, a képezde s gymnázium közelében, egy magányos urnak bérbé adatik. Bővebb tudósítást e lap szerkesztőségénél nyerhetni.

II

Megbízható ügynökök

állandók és utazók, egy régi bankháznál igen dúsgővedelmi forrást telnek egészen új sorsjegyes és járadék-kombinációk eladásában.

Ajánlatok a „Fortuna” kiadó-hivatalához Budapest, Gizellatér 3.

Lévai piaci árak.

(Rovatvezető: K ó n y a J. városi kapitány.)

Buza: mmázsája 7.—8.50 kr. Rozs: 6.—6.50 kr. Arpa 6.50—7.— kr. Zab: 5.50—6 frt. Kukuricza: 9.—50 kr. Köles: 5.— kr. Burgonya, kilója: 4 kr. Szinliszt: 100 klg. 26 frt. Zsemleliszt: 24 frt. Kenyerliszt 18 frt. Dereze: 10.— kr. Kenyér: fehér kilója 14—16 kr. barna 10—12 kr. Buza dara: mm. 20—28 frt. Borsó: 12 frt. Lenese: 12 frt. Bab: 8.50 kr. Köleskása: 12 frt. Hajdina: 14frt. Árpakása: 20—24 frt. Ujbor hl. 9—10 frt. Obor: 14—15 frt. Sör: 12 frt. Borjúhus: 44—48 kr. Disznózsir: 92 kr. Marhahus: 44—48 kr. Gyertya: 64—72kr. Szappan: 48 kr. Széna métermázsánként: 2 frt 50 kr. Repezeolaj: 48 frt. Lenolaj: 60 frt. Bükkfa öle: 10 frt. Cserfa: 11 frt. Tölgyfa: 8—9 frt. Fenyő: köbmétere 8 frt. 20 kr. Zsindely, 1000 drb 9frt 50 kr. Deszka párja 80-90—1 frt 20 kr. Léc párja 24 kr. Napszám: férfellátás nélkül 80 kr., ellátással 60 kr.; nő ellátás nélkül 50 kr., ellátással 30 kr.; gyermekek ellátás nélkül 30 kr., ellátással 20 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

39. szám.

H I R D E T É S E K.

Szeptember 24, 1882.

Legjobban	osztályozásra	alkalmas!
Eredeti	Mayer	trieur
25,000 gép hasznalatban		A gyári felvény ki vántassék
233. 3-1.		

GROSSMANN J.

Váci körút 76 BUDAPEST Váci körút 76.

A t. gazdaközönséghez.

Alulírott tisztelettel hívom fel a nagy érd. gazdaközönséget, hogy a bekövetkezett vetési idősakra, a nálam raktáron levő Dupuy-féle vetőmag-páczoló szert minél korábban méltóztassanak megrendelni, nehogy a tömeges vásárlások folytán, a raktáron levő készlet kevés legyen a későbbi bevásárlók igényeinek kielégítésére.

Léva, 1882. szept. 9.

Teljes tisztelettel

Czirók János
fűszerkereskedő.

234. 3-3.

ELŐFIZETÉS

„BUDAPESTI HIRLAP”

czimű fővárosi napilapra.

A „Budapesti Hirlap” a legolesőbb s legelterjedtebb magyar lapok közé tartozik. Megjelenik mindennap, még ünneputáni napokon is, 12—16 oldalnyi tartalommal, melyben a politika, a társadalom, irodalom, művészet, a hatósági és gazdasági élet röviden, szabatosan s hiteles források alapján tárgyalatik.

Közül a „Budapesti Hirlap” élénken irt rendes rovatain kívül mindennap két tárczát, állandóan egy-egy jeles regényt folytatásokban, számos szórakoztató és ismeretterjesztő cikket; van állandó vidéki rovata, vannak megbízható külföldi levelezői, szóval a „Budapesti Hirlap,” a mellett, hogy ha a fias hivatásának a fővárosi német újságok kizorítását a magyar családokból tűzte ki, a verseny sikerrel veheti föl bármely külföldi, vagy hazai laptársával, melyek mindegyikénél még hozzá olesőbb.

A „Budapesti hirlap” állandó dolgozó társai a következők u. m.: Csukássi József, szerkesztő, gróf Teleki Sándor ezredes, báró Kaas Ivor, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Szokolay Kornél, Kacziány Géza, Berényi László, Rákosi Viktor, Benedek Elek, dr. Volf Vilmos.

A „Budapesti Hirlap” előfizető ára félévre 7 frt. negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. Czime: „BUDAPESTI HIRLAP,” Budapest, kalap-utca 16. sz.

Tisztelettel ajánljuk a „Budapesti Hirlap”-ot a hazafias magyar közönség pártfogásába.

Csukássi József s. k. Rákosi Jenő s. k.

A „BUDAPESTI HIRLAP” kiadó tulajdonosai.

235. 2-1.

Minek PESTRE, Minek BÉCSBE?!

mikor nálam minden előpenz nélkül,

75 krajczáros részletfizetésre
HOWE, ANGER, SINGER, WEHLER & WILSON.

GÉPET 5-évi jótállás mellett kapni.

Családi czélokra ajánlom, 5 évi jótállásom mellett a Singer gépeket 40 firtért. Öreg gépek becsérletnek, vagy igazittatnak jutányos áron; géptük, részek és esolnak, raktáron mindig találhatók.

236. 38-26.

Fischer Miksa kereskedésében Léván.

